

in onze verdorring voor het nieuwe lenteblad plaats te maken; het *φύλλα τὰ μὲν τ' ἄνεμος χάμαδις χέει* van Homerus, nu niet chronologisch, maar *essentieel* opgevat 97). Toen kwamen de geestelijke grenzen aan de beurt. Ook tusschen ons physisch en ons psychisch leven moest alle grens wegvallen. De waarheid werd aan de dwaling uitgehuwd. Stirner dorst zelfs van den „Heldenmuth der Lüge” te spreken 98). Maar ook Goed en Kwaad, Zonde en Heiligheid moesten hun veete beslechten. Wat is goed? „Jeder ist nur was er sein kann” 99). Nero en Jezus zijn slechts onderscheidene openbaringen van een zelfde goddelijke drijfkracht. De oude Parsen waren nog zoo dom niet, toen ze, naast Ormuzd, ook aan Ahriman met zijn Dews goddelijke eere boden, want ja het is zoo, wat gij Satan noemt is slechts een andere naam voor den Heilige Israëls 100). En als gij in uw menschelijke maatschappij veel edels omhoog, maar ook omlaag veel weerzinwekkends vindt, dan doet het oude beeld van Böhme dienst, om u te zeggen, dat zoo ook in uw eigen organisme veel edels in uw *schedel*, maar ook veel weerzinwekkends in uw *ingewand* huist, en dat toch zonder dat ingewand de hersenen er niet zijn zouden 101).

En op die wijs gaat de verflauwing der grenzen dan rusteloos door, niet alleen in de identificeering van Kracht en Stof, maar ook practisch door Macht en Recht te vereenzelvigen; toerekenbaarheid in deerniswekkend atavisme op te lossen 102); eigendom en diefstal te verwarren; de tegenstelling tusschen Overheid en Onderdaan te verzwakken, beiden opgaande in het ééne Staatsbegrip 103). In dien alvoorzienden Staat moet dan, gelijk zelfs Rothe wil, ook de Kerk van Christus verdwijnen. Er mag geen verschil tusschen stad en dorp meer zijn; al wat men kent zijn gemeenten. De liefde voor het vaderland moet zich door kosmopolitischen zin verbleeken laten. De grens van het huwelijk zag men liefst in het stelsel van vrije liefde verflauwen. Er mag geen verschil van standen, geen verschil in levensvorm, geen verschil in nationale kleedij meer zijn. *Eenvormigheid* blijft de vloek, dien ons moderne leven wilens en wetens indrinkt 104). Op muzikaal terrein heeft eerst Beethoven deze pantheïstische stemming onzer eeuw